

Informacinės sistemos eksploatacinė dokumentacija

AIVIKS MOKYMO MEDŽIAGA

08. Oro taršos modeliavimo duomenų tvarkymas

Aplinkos apsaugos agentūra

Aplinkosauginės informacijos
elektroninių paslaugų išvystymas

Autorius:	UAB „Affecto Lietuva“, UAB „Hnit-Baltic“
Sukūrimo data:	2012-03-28
Pakeitimo data:	2012-08-01
Versija:	0.3

Affecto

hnit•baltic

1. Dokumento kontrolė

1.1. Pakeitimai

Data	Autorius	Versija	Pastabos
2012-03-28	Justina Žardeckienė	0.1	Mokymo medžiagos ruošimas
2012-07-05	Justina Žardeckienė	0.2	Mokymo medžiagos papildymas
2012-08-01	Justina Žardeckienė	0.3	Įkelti klasifikacinių ir bendrųjų duomenų scenarijai

1.2. Peržiūra

Vardas, Pavardė	Pareigos

1.3. Patvirtinimai

Data	Vardas, Pavardė, Pareigos	Parašas

Turinys

1.	Dokumento kontrolė.....	2
1.1.	Pakeitimai.....	2
1.2.	Peržiūra.....	2
1.3.	Patvirtinimai	2
2.	Įvadas.....	5
2.1.	Dokumento paskirtis	5
2.2.	Susiję dokumentai	5
2.3.	Terminai, apibrėžimai ir sutrumpinimai	5
	Policikliniai aromatiniai angliavandeniai	5
	Sunkieji metalai.....	5
3.	Mokymuose dalyvaujantiems asmenims skaičius ir jiems sukurti laikini naudotojai.....	6
4.	Bendri darbo su sistema principai	7
4.1.	Prisijungti prie duomenų tvarkymo sistemos	7
4.2.	Redaguoti įrašą	7
4.3.	Šalinti įrašą	7
	Baigti darbą su sistema	8
5.	Klasifikacinių duomenų tvarkymas	9
5.1.	Registruoti tyrimų šabloną.....	9
5.2.	Registruoti tyrimų terpę.....	9
5.3.	Registruoti parametą.....	10
5.4.	Registruoti parametrų grupę.....	11
5.5.	Registruoti matavimo vienetą	11
5.6.	Registruoti konservavimo būdą.....	11
6.	Bendrųjų duomenų tvarkymas	13
6.1.	Registruoti oro aglomeracijas ir ribas.....	13
7.	Oro taršos modeliavimo duomenų tvarkymas.....	14
7.1.	Foninių stočių duomenų suvedimas	14
7.2.	Foninių stočių surinktų duomenų pakrovimas	14
7.3.	Mobilios stoties duomenų pakrovimas.....	15
7.4.	Peržiūrėti automatinių matavimų duomenis.....	16
8.	Oro taršos modeliavimo ataskaitų formavimas.....	17
8.1.	Formuoti ataskaitas.....	17
8.1.1.	Formuoti ataskaitą „DEM lango duomenų failas, kuriame pateikiama valandiniai (kalendorinių metų) oro kokybės matavimų duomenys“	17

8.1.2.	Formuoti ataskaitą „DEM lango duomenų failas, kuriame pateikiama paros (kalendorinių metų) oro kokybės matavimų duomenys“	17
8.1.3.	Formuoti ataskaitą „DEM lango duomenų failas, kuriame pateikiama savaitiniai (kalendorinių metų) oro kokybės matavimų duomenys“	18
8.1.4.	Formuoti ataskaitą „DEM lango duomenų failas, kuriame pateikiama mėnesio (kalendorinių metų) oro kokybės matavimų duomenys“	18
8.1.5.	Formuoti ataskaitą „Paros oro rodikliai“	18
8.1.6.	Formuoti ataskaitą „Metinė oro kokybės rodiklių ataskaita (bendra oro aglomeracijų ir zonos ir atskirai kiekvienai aglomeracijų zoni): pagrindiniai oro kokybės tyrimų rodikliai“	18
8.1.7.	Formuoti ataskaitą „Metinių oro kokybės rodikliai“ ataskaitos formavimas (bendra aglomeracijų ir zonos ir atskirai kiekvienai aglomeracijai ir zoni): sunkieji metalai ir policikliniai aromatiniai angliavandeniliai“	18
8.1.8.	Formuoti ataskaitą „Teršalams nustatyti viršutinės ir apatinės vertinimo ribų viršijimai“	18
8.1.9.	Formuoti ataskaitą „Ozono sektinos vertės, nustatytos žmonių sveikatos apsaugai, vasaros viršijimai“	18
8.1.10.	Formuoti ataskaitą „Maksimali vasaros mėnesių ozono koncentracija“	18

2. Įvadas

2.1. Dokumento paskirtis

Dokumente yra pateikiama „Oro taršos modeliavimo duomenų tvarkymo“ mokymų medžiaga.

2.2. Susiję dokumentai

- AIVIKS vidinės sistemos posistemių naudotojų instrukcija.

2.3. Terminai, apibrėžimai ir sutrumpinimai

Lentelė 1. Naudotų terminų ir sutrumpinimų aprašymas

Eil. Nr.	Terminas / Trumpinys	Aprašymas
1.	AIVIKS	Aplinkos informacijos valdymo integruota kompiuterinė sistema (AIEPI projekto metu modernizuojama sistema). Laikome, kad AIVIKS sistemą sudaro trys dalys: * Aplinkos informacijos portalas * Duomenų teikimo portalas * Vidinė sistema
2.	DEM	Oro duomenų apsaugos modulis (angl. Airbase Data Exchange Module)
3.	PAA	Policikliniai aromatiniai angliavandeniai
4.	SM	Sunkieji metalai

3. Mokymuose dalyvaujantiems asmenims skaičius ir jiems sukurti laikini naudotojai

Numatyta, kad AIVIKS naudotojų apmokymo metu, kiekvieną kursų dieną Vykdytojas apmokys 20 Užsakovo darbuotojų.

Lentelėje 1 pateikiami mokymų dalyviams sukurti naudotojai. Pasirinkite lentelės eilutę pagal jūsų vykdomą mokymo kursą. Laužtinių skliaustų rašyti nereikia, o vietoje raidės N įrašykite savo Mokinio numerį.

Pavyzdys.

Jums priskirtas mokinio numeris 11, vykdate klasifikatorių tvarkytojo kursą. Jūsų prisijungimo vardas OKVS_spec11, sistemoje jūsų vardas V_OKVS_spec11, pavardė P_OKVS_spec11.

Lentelė 2 Mokymams skirti naudotojai

Rolė	Prisijungimo vardas	Slaptažodis	Vardas	Pavardė
08. Valstybinio oro monitoringo klasifikatorių tvarkytojas	08_klas_tv[N]	pavasaris	V_08_klas_tv[N]	P_08_klas_tv[N]
Oro kokybės vertinimų specialistas	OKVS_spec[N]	pavasaris	V_OKVS_spec[N]	P_OKVS_spec[N]
Foninių stočių duomenų tvarkytojas	FS_tvark[N]	pavasaris	V_FS_tvark[N]	P_FS_tvark[N]
Mobilių laboratorijų duomenų tvarkytojas	ML_tvark[N]	pavasaris	V_ML_tvark[N]	P_ML_tvark[N]
Automatinių matavimų duomenų specialistas	AMS_spec[N]	pavasaris	V_ams_spec[N]	P_ams_spec[N]

4. Bendri darbo su sistema principai

Šiame skyriuje aprašyti veiksmai, kuriuos vykdo visos sistemos rolės, pateiktos lentelėje nr. 2 . Perskaitykite kaip atlikti šiuos veiksmus:

- Prisijungti prie duomenų tvarkymo sistemos;
- Redaguoti įrašą;
- Šalinti įrašą;
- Baigti darbą su sistema.

4.1. Prisijungti prie duomenų tvarkymo sistemos

Scenarijus

---

1. Mozilla naršyklėje įveskite prisijungimo prie AIVIKS sistemos adresą: <http://dtvs.aplinka.lt/> .
2. Įveskite laikinus prisijungimo prie sistemos duomenis.
3. Pasirinkite „Duomenų teikimas“.

4.2. Redaguoti įrašą

Scenarijus

Pastaba: redagavimo būdą reikia pasirinkti pagal situaciją.

I būdas

1. Atidarykite įrašą redagavimui: rezultatų bloke du kartus su pelės kairiuoju klavišu spragtelkite ant įrašo arba, jeigu yra, paspauskite įrašo atidarymo mygtuką (pvz.: [Rezultatas], [Tyrimas] ir kt.).
2. Koreguokite duomenis.
3. Išsaugokite įrašą paspausdami mygtuką [Išsaugoti naują], [Saugoti], [Išsaugoti].

II būdas

1. Redaguokite įrašą naudodami specialų funkcionalumą.
2. Prie įrašo, kurį norite koreguoti spauskite [ ].
3. Koreguokite duomenis.
4. Išsaugokite duomenis paspausdami [ ].

4.3. Šalinti įrašą

Scenarijus

Pastaba: šalinimo būdą reikia pasirinkti pagal situaciją.

I būdas

1. Atidarykite įrašą šalinimui: rezultatų bloke du kartus su pelės kairiuoju klavišu spragtelkite ant įrašo arba, jeigu yra, paspauskite įrašo atidarymo mygtuką (pvz.: [Rezultatas], [Tyrimas] ir kt.).
2. Šalinkite įrašą paspausdami mygtuką [Šalinti], [Pašalinti].
3. Išsaugokite įrašą paspausdami mygtuką [Išsaugoti naują], [Saugoti], [Išsaugoti].

II būdas

1. Šalinkite įrašą naudodami specialų funkcionalumą: Prie įrašo, kurį norite šalinti spauskite [ ].

Baigti darbą su sistema

Scenarijus

---

1. Norėdami baigti darbą su duomenų tvarkymo sistema lango viršutiniame dešiniajame kampe spauskite „Atsijungti“.

5. Klasifikacinių duomenų tvarkymas

Šiame skyriuje aprašyti veiksmai, kuriuos vykdo **Valstybinio oro monitoringo klasifikatorių tvarkytojas**. Perskaitysite kaip šiuos veiksmus:

- Registruoti tyrimų šablonus;
- Registruoti tyrimų terpes;
- Registruoti parametrus;
- Registruoti parametrų grupes;
- Registruoti matavimo vienetus;
- Registruoti konservavimo būdus.

5.1. Registruoti tyrimų šabloną

Scenarijų įgyvendinančios rolės

Valstybinio oro monitoringo klasifikatorių tvarkytojas.

Scenarijus

---

1. Prisijunkite prie AIVIKS administravimo sistemos.
2. Startuokite formą "Tyrimų šablonai" (*Klasifikaciniai duomenys -> Tyrimų/matavimų -> Tyrimų šablonai*).
3. Sukurkite naują tyrimų šabloną (spauskite mygtuką [Sukurti], atsidariusioje tyrimo šablono formoje užpildykite duomenis ir spauskite mygtuką [Išsaugoti naują]).
4. Užregistruokite parametras šiam tyrimų šablonui (bloke „Parametras“ spauskite mygtuką [Sukurti naują] ir užpildę reikiamus duomenis, spauskite mygtuką [Išsaugoti naują]).
5. Užregistruokite metodą šiam tyrimų šablonui (bloke „Metodas“ spauskite mygtuką [Sukurti naują] ir užpildę reikiamus duomenis, spauskite mygtuką [Išsaugoti naują]).
6. Paspauskite nuorodą [Pradžia] ir grįžkite į pradžios puslapį.

5.2. Registruoti tyrimų terpę

Scenarijų įgyvendinančios rolės

Valstybinio oro monitoringo klasifikatorių tvarkytojas.

Scenarijus

---

1. Prisijunkite prie AIVIKS administravimo sistemos.
2. Startuokite formą "Tyrimų terpės" (*Klasifikaciniai duomenys -> Tyrimų/Matavimų -> Tyrimų terpės*).
3. Užregistruokite naują tyrimų terpę su jos detalizacija (spauskite mygtuką [Sukurti], užpildykite reikiamus duomenis ir spauskite mygtuką [Išsaugoti naują]).
4. Užregistruokite naują tyrimų terpę su jos detalizacija (spauskite mygtuką [Sukurti], užpildykite reikiamus duomenis ir spauskite mygtuką [Išsaugoti naują]).
5. Paspauskite nuorodą „Pradžia“ ir grįžkite į pradžios puslapį.

5.3. Registruoti parametą

Scenarijų įgyvendinančios rolės

Valstybinio oro monitoringo klasifikatorių tvarkytojas.

Scenarijus

---

1. Prisijunkite prie AIVIKS administravimo sistemos.
2. Startuokite formą " Parametų duomenų peržiūra" (*Klasifikaciniai duomenys -> Tyrimų/matavimų -> Parametrai*).
3. Sukurkite naują parametą (spauskite mygtuką „Sukurti“, užpildykite reikiamus duomenis ir spauskite mygtuką „Išsaugoti naują“). Būtina užpildyti laukelius:
  - 3.1. Kodas;
  - 3.2. Pavadinimas (LT);
  - 3.3. Reikšmės tipas.
4. Sukurkite metodą šiam parametrai bloke „Metodai“ spauskite mygtuką [Sukurti naują], užpildykite reikiamus duomenis ir spauskite mygtuką [Išsaugoti naują].
5. Sukurkite papildomą matavimo vienetą šiam parametrai (bloke „Matavimo vienetai“ spauskite mygtuką [Sukurti naują], užpildykite reikiamus duomenis ir spauskite mygtuką [Išsaugoti naują]).
6. Bloke „Matavimo vnt. santykiai, pervedant į“ spauskite mygtuką „Sukurti naują“ ir pakoreguokite pervedimo reikšmes (jei reikia):
  - 6.1. jei „Pervedant į“ pasirinktas matavimo vienetas yra iš tos pačios šakos kaip „Pervedant iš“ matavimo vienetas, tai automatiškai pasiūloma perskaičiavimo koeficiento reikšmė.
  - 6.2. jei pasirinktas matavimo vienetas yra iš kitos matavimų vienetų šakos nei atskaitos taškas ir šios šakos bent vienam matavimo vienetui jau yra suvestas perskaičiavimo koeficientas, tai automatiškai pasiūloma perskaičiavimo koeficiento reikšmė.
  - 6.3. kitais atvejais perskaičiavimo koeficiento reikšmę reikia suvesti rankiniu būdu.
  - 6.4. Spauskite mygtuką „Išsaugoti naują“.
7. Bloke „Parametro matavimo vienetas“ spauskite mygtuką [Išsaugoti].
8. Užregistruokite ribinę vertę parametrai (bloke „Ribinės vertės“ spauskite mygtuką [Sukurti naują], užpildykite reikiamus duomenis ir spauskite mygtuką [Išsaugoti naują]). Būtina užpildyti laukus:
  - 8.1. Tipas;
  - 8.2. Tema;
  - 8.3. Reikšmė.
9. Užregistruokite klasės išskyrimo kriterijų šiai ribinei vertei (bloke „Klasės išskyrimo kriterijai“ spauskite mygtuką [Sukurti], užpildykite reikiamus duomenis ir spauskite mygtuką [Išsaugoti naują]). Būtina užpildyti laukus:
  - 9.1. Vertė nuo;
  - 9.2. Vertė iki;
  - 9.3. Būtina pasirinkti vieną ir tik vieną iš laukelių „Grupė“ ar „Parametras“.
10. Bloke „Parametro ribinė vertė“ spauskite mygtuką [Išsaugoti].
11. Užregistruokite galimą reikšmę parametrai (bloke „Galimos reikšmės“ spauskite mygtuką [Sukurti], užpildykite reikiamus duomenis ir spauskite mygtuką [Išsaugoti naują]).

12. Užregistruokite atitinkantį teršalą parametrai (bloke „Atitinkantys teršalai“ spauskite mygtuką [Sukurti], užpildykite reikiamus duomenis ir spauskite mygtuką [Išsaugoti naują]).
13. Bloke „Parametro duomenų tvarkymas“ spauskite mygtuką [Išsaugoti].
14. Paspauskite nuorodą [Pradžia] ir grįžkite į pradžios puslapį.

5.4. Registruoti parametrų grupę

Scenarijų įgyvendinančios rolės

Valstybinio oro monitoringo klasifikatorių tvarkytojas.

Scenarijus

---

1. Prisijunkite prie AIVIKS administravimo sistemos.
2. Startuokite formą „Parametrų duomenų peržiūra“ (Klasifikaciniai duomenys -> Tyrimų/matavimų -> Parametrų grupės).
3. Sukurkite naują parametrų grupę (spauskite mygtuką [Sukurti], užpildykite reikiamus duomenis ir spauskite mygtuką [Išsaugoti naują]).
4. Užregistruokite naują parametą šioje grupėje (atsidarykite parametrų grupę koregavimui mygtuku , bloke „Parametrai“ spauskite mygtuką [Sukurti], užpildykite reikiamus duomenis ir spauskite mygtuką [Išsaugoti naują]).
5. Užregistruokite ribinę vertę šioje grupėje (bloke „Ribinės vertės“ spauskite mygtuką [Sukurti], užpildykite reikiamus duomenis ir spauskite mygtuką [Išsaugoti naują]).
6. Užregistruokite klasės išskyrimo kriterijų šiai ribinei vertei (bloke „Klasės išskyrimo kriterijai“ spauskite mygtuką [Sukurti], užpildykite reikiamus duomenis ir spauskite mygtuką [Išsaugoti naują]).
7. Paspauskite nuorodą [Pradžia] ir grįžkite į pradžios puslapį.

5.5. Registruoti matavimo vienetą

Scenarijų įgyvendinančios rolės

Valstybinio oro monitoringo klasifikatorių tvarkytojas.

Scenarijus

---

1. Prisijunkite prie AIVIKS administravimo sistemos.
2. Startuokite formą „Matavimo vienetai“ (Klasifikaciniai duomenys -> Tyrimų/matavimų -> Matavimo vienetai).
3. Sukurkite naują matavimo vienetą (spauskite mygtuką [Sukurti], užpildykite reikiamus duomenis ir spauskite mygtuką [Išsaugoti naują]).
4. Paspauskite nuorodą [Pradžia] ir grįžkite į pradžios puslapį.

5.6. Registruoti konservavimo būdą

Scenarijų įgyvendinančios rolės

Valstybinio oro monitoringo klasifikatorių tvarkytojas.

Scenarijus

---

1. Prisijunkite prie AIVIKS administravimo sistemos.
2. Startuokite formą “ Konservavimo būdai” (*Klasifikaciniai duomenys -> Tyrimų/matavimų -> Konservavimo būdai*).
3. Sukurkite naują konservavimo būdą (spauskite mygtuką [Sukurti], užpildykite reikiamus duomenis ir spauskite mygtuką [Išsaugoti naują]).
4. Paspauskite nuorodą [Pradžia] ir grįžkite į pradžios puslapį.

5. Bendrųjų duomenų tvarkymas

Šiame skyriuje aprašyti veiksmai, kuriuos vykdo **Valstybinio oro monitoringo klasifikatorių tvarkytojas**.

Perskaitysite kaip šiuos veiksmus:

- Registruoti oro aglomeracijas ir zonas.

5.7. Registruoti oro aglomeracijas ir ribas

Scenarijų įgyvendinančios rolės

Valstybinio oro monitoringo klasifikatorių tvarkytojas.

Scenarijus

---

1. Prisijunkite prie AIVIKS duomenų tvarkymo sistemos.
2. Atsidarykite formą „Oro aglomeracijų ir zonų peržiūra“ (*Bendrieji duomenys -> Oro aglomeracijos ir zonos*).
3. Užregistruokite naują aglomeraciją / zoną. Spauskite mygtuką [Sukurti]. Startavusioje formoje „Duomenys apie oro aglomeraciją arba zoną“ būtinai užpildykite šiuos laukus:
  - 3.1. Kodas;
  - 3.2. Pavadinimas.
4. Spauskite mygtuką [Išsaugoti naują].
5. Paspauskite nuorodą [Pradžia] ir grįžkite į pradžios puslapį.

6. Oro taršos modeliavimo duomenų tvarkymas

Šiame skyriuje aprašyti veiksmai, kuriuos vykdo **Oro kokybės vertinimų specialistas**, foninių stočių duomenų tvarkytojas, mobilių laboratorijų duomenų tvarkytojas, automatinių matavimų duomenų specialistas. Perskaitysite kaip šiuos veiksmus:

- Suvesti foninių stočių duomenis;
- Pakrauti surinktus foninių stočių duomenis;
- Pakrauti mobilios stoties duomenis;
- Peržiūrėti automatinių matavimų duomenis.

6.1. Foninių stočių duomenų suvedimas

Scenarijų įgyvendinančios rolės

Foninių stočių duomenų tvarkytojas;

Oro kokybės vertinimų specialistas.

Scenarijus

---

1. Prisijunkite prie AIVIKS duomenų tvarkymo sistemos.
2. Atsidarykite formą „Atliktų matavimų duomenų peržiūra“ (*Laboratoriniai ir kiti tyrimai -> Atliktų matavimų duomenys*).
3. Spauskite mygtuką [Sukurti].
4. Nurodykite matavimo tipą „VM. Foninės stotys“, užpildykite reikšmes laukuose „Matavimą atliko“, „Foninė stotis“, laikotarpį – „Laiko momentu“, pažymėkite požymį – „Duomenys suvesti“ ir spauskite [Išsaugoti].
5. Bloke „Matuoti parametrai“ spauskite mygtuką [Sukurti].
6. Parinkite parametras, matavimo vienetą, nurodykite stulpelio nr. faile ir spauskite mygtuką [Išsaugoti].
7. Spauskite mygtuką [Sukurti] bloke „Surinkti duomenys“ ir atsiradusioje lentelėje užpildykite duomenis (pabaigę paspauskite [] prie įrašo). Šį žingsnį kartokite tiek, kol užregistruosite visus reikiamus parametrus.
8. Spauskite mygtuką [Išsaugoti].
9. Mygtuku [Grįžti] grįžkite į formą „Atliktų matavimų laikotarpių tvarkymas“.
10. Pažymėkite varnelę „Duomenys suvesti“ ir spauskite mygtuką [Išsaugoti].
11. Informacinėje juostoje spauskite [Atgal] kol grįšite į sistemos pradžios puslapį.

6.2. Foninių stočių surinktų duomenų pakrovimas

Scenarijų įgyvendinančios rolės

Foninių stočių duomenų tvarkytojas;

Oro kokybės vertinimų specialistas.

Scenarijus

---

1. Prisijunkite prie AIVIKS duomenų tvarkymo sistemos.
2. Atsidarykite formą „Atliktų matavimų duomenų peržiūra“ (*Laboratoriniai ir kiti tyrimai -> Atliktų matavimų duomenys*).
3. Spauskite mygtuką [Sukurti].

Pakraunami VM. Foninės stotys duomenys, kai matavimai atlikti laikotarpiu

4. Nurodykite matavimo tipą „VM. Foninės stotys“, parinkite, kad matavimai atlikti laikotarpiu, užpildykite reikšmes laukuose „Matavimą atliko“, „Foninė stotis“, laikotarpį ir spauskite [Išsaugoti].
  5. Bloke „Matuoti parametrai“ spauskite mygtuką [Sukurti].
  6. Parinkite parametras, matavimo vienetą, nurodykite stulpelio nr. faile ir spauskite mygtuką [Išsaugoti].
  7. Mygtuku [Grįžti] grįžkite atgal į formą „Atliktų matavimų laikotarpių tvarkymas“.
  8. Bloke „Duomenų pakrovimas iš failo“ spauskite mygtuką [ ].
  9. Spauskite nuorodą [Pasirinkti] ir atsidariusiame lange parinkite failą, kurį įkelsite.
  10. Spauskite mygtuką [Įkelti].
  11. Spauskite mygtuką [Išsaugoti].
  12. Patikrinkite, ar tikrai buvo perkelti duomenys – pasirinkę parametras, su pele ant jo paspauskite du kartus ir atsidariusioje formoje peržiūrėkite įkeltus duomenis.
  13. Mygtuku [Grįžti] grįžkite atgal į formą „Atliktų matavimų laikotarpių tvarkymas“.
  14. Pažymėkite varnelę „Duomenys suvesti“ ir spauskite mygtuką [Išsaugoti].
  15. Mygtuku „Atgal“ grįžkite į formą „Atliktų matavimų duomenų peržiūra“.
  16. Spauskite mygtuką „Sukurti“.
- #### **Pakraunami VM. Foninės stotys duomenys, kai matavimai atliekami laiko momentu**
17. Nurodykite matavimo tipą „VM. Foninės stotys“, parinkite, kad matavimai atlikti laiko momentu, užpildykite reikšmes laukuose „Matavimą atliko“, „Foninė stotis“, datą ir spauskite [Išsaugoti].
  18. Kartokite žingsnius nr. 5-14.
  19. Informacinėje juostoje spauskite [Atgal] kol grįšite į sistemos pradžios puslapį.

6.3. Mobilios stoties duomenų pakrovimas

Scenarijų įgyvendinančios rolės

Mobilių laboratorijų duomenų tvarkytojas.

Scenarijus

---

1. Prisijunkite prie AIVIKS duomenų tvarkymo sistemos.
2. Atsidarykite formą „Atliktų matavimų duomenų peržiūra“ (*Laboratoriniai ir kiti tyrimai -> Atliktų matavimų duomenys*).
3. Spauskite mygtuką [Sukurti].
4. Nurodykite matavimo tipą „VM. Mobilios laboratorijos“, parinkite matavimų vietą, užpildykite reikšmę lauke „Matavimą atliko“, nurodykite datą ir spauskite [Išsaugoti].
5. Bloke „Matuoti parametrai“ spauskite mygtuką [Sukurti].
6. Parinkite parametras, matavimo vienetą, nurodykite stulpelio nr. faile ir spauskite mygtuką [Išsaugoti].

7. Mygtuku [Grįžti] grįžkite atgal į formą "Atliktų matavimų laikotarpių tvarkymas".
8. Bloke „Duomenų pakrovimas iš failo“ spauskite mygtuką [ ].
9. Spauskite nuorodą [Pasirinkti] ir atsidariusiame lange parinkite failą, kurį įkelsite.
10. Spauskite mygtuką [Įkelti].
11. Spauskite mygtuką [Išsaugoti].
12. Patikrinkite, ar tikrai buvo perkelti duomenys – pasirinkę parametras, su pele ant jo paspauskite du kartus ir atsidariusioje formoje peržiūrėkite įkeltus duomenis.
13. Mygtuku [Grįžti] grįžkite atgal į formą "Atliktų matavimų laikotarpių tvarkymas".
14. Pažymėkite varnelę „Duomenys suvesti“ ir spauskite mygtuką [Išsaugoti].
15. Informacinėje juostoje spauskite [Atgal] kol grįšite į sistemos pradžios puslapį.

6.4. Peržiūrėti automatinių matavimų duomenis

Scenarijų įgyvendinančios rolės

Automatinių matavimų duomenų specialistas;

Oro kokybės vertinimų specialistas.

Scenarijus

---

1. Prisijunkite prie AIVIKS duomenų tvarkymo sistemos.
2. Atsidarykite formą „Automatinių stočių peržiūra“ (*Laboratoriniai ir kiti tyrimai -> Automatinių stočių matavimai*).
3. Bloke [Paieška] įveskite paieškos kriterijus ir spauskite [Ieškoti].
4. Peržiūrėkite automatinių stočių matavimo duomenis. Pateikiama tokia informacija:
  - 4.1. Stotis;
  - 4.2. Parametras;
  - 4.3. < apat. riba;
  - 4.4. Reikšmė;
  - 4.5. Neapibrėžtis;
  - 4.6. Mat .vnt.;
  - 4.7. Mėginio paėmimo pradžia;
  - 4.8. Mėginio paėmimo pabaiga;
  - 4.9. Ataskaitos data;
  - 4.10. Failas.
5. Informacinėje juostoje spauskite [Atgal] kol grįšite į sistemos pradžios puslapį.

7. Oro taršos modeliavimo ataskaitų formavimas

Šiame skyriuje aprašyti veiksmai, kuriuos vykdo **Oro kokybės vertinimų specialistas**, foninių stočių duomenų tvarkytojas, mobilių laboratorijų duomenų tvarkytojas, automatinų matavimų duomenų specialistas. Perskaitysite kaip šiuos veiksmus:

- Formuoti ataskaitą „DEM lango duomenų failas, kuriame pateikiama valandiniai (kalendorinių metų) oro kokybės matavimų duomenys“;
- Formuoti ataskaitą „DEM lango duomenų failas, kuriame pateikiama paros (kalendorinių metų) oro kokybės matavimų duomenys“;
- Formuoti ataskaitą „DEM lango duomenų failas, kuriame pateikiama savaitiniai (kalendorinių metų) oro kokybės matavimų duomenys“;
- Formuoti ataskaitą „DEM lango duomenų failas, kuriame pateikiama mėnesio (kalendorinių metų) oro kokybės matavimų duomenys“;
- Formuoti ataskaitą „Paros oro kokybės rodikliai“;
- Formuoti ataskaitą „Metinė oro kokybės rodiklių ataskaita (bendra oro aglomeracijų ir zonos ir atskirai kiekvienai aglomeracijų zonai): pagrindiniai oro kokybės tyrimų rodikliai“;
- Formuoti ataskaitą „Metinių oro kokybės rodikliai“ ataskaitos formavimas (bendra aglomeracijų ir zonos ir atskirai kiekvienai aglomeracijai ir zonai): sunkieji metalai ir policikliniai aromatiniai angliavandeniliai“;
- Formuoti ataskaitą „Teršalams nustatyti viršutinės ir apatinės vertinimo ribų viršijimai“;
- Formuoti ataskaitą „Ozono sektinos vertės, nustatytos žmonių sveikatos apsaugai, vasaros viršijimai“;
- Formuoti ataskaitą „Maksimali vasaros mėnesių ozono koncentracija“.

7.1. Formuoti ataskaitas

Scenarijų įgyvendinančios rolės

Oro kokybės vertinimų specialistas

Scenarijus

---

1. Prisijunkite prie AIVIKS duomenų teikimo sistemos.
2. Pasirinkite, kokią ataskaitą norite formuoti:

7.1.1. Formuoti ataskaitą „DEM lango duomenų failas, kuriame pateikiama valandiniai (kalendorinių metų) oro kokybės matavimų duomenys“

- 2.1. Atidarykite ataskaitos formavimo langą (*Ataskaitos -> 08. Valstybės oro monitoringas -> Valandiniai oro kokybės matavimų duomenys*).

7.1.2. Formuoti ataskaitą „DEM lango duomenų failas, kuriame pateikiama paros (kalendorinių metų) oro kokybės matavimų duomenys“

- 2.2. Atidarykite ataskaitos formavimo langą (*Ataskaitos -> 08. Valstybės oro monitoringas -> Paros oro kokybės matavimų duomenys*).

7.1.3. Formuoti ataskaitą „DEM lango duomenų failas, kuriame pateikiama savaitiniai (kalendorinių metų) oro kokybės matavimų duomenys“

2.3. Atidarykite ataskaitos formavimo langą (*Ataskaitos -> 08. Valstybės oro monitoringas -> Savaitiniai oro kokybės matavimų duomenys*).

7.1.4. Formuoti ataskaitą „DEM lango duomenų failas, kuriame pateikiama mėnesio (kalendorinių metų) oro kokybės matavimų duomenys“

2.4. Atidarykite ataskaitos formavimo langą (*Ataskaitos -> 08. Valstybės oro monitoringas -> Mėnesio oro kokybės matavimų duomenys*).

7.1.5. Formuoti ataskaitą „Paros oro rodikliai“

2.5. Atidarykite ataskaitos formavimo langą (*Ataskaitos -> 08. Valstybės oro monitoringas -> Paros oro kokybės ataskaitos formavimas*).

7.1.6. Formuoti ataskaitą „Metinė oro kokybės rodiklių ataskaita (bendra oro aglomeracijų ir zonos ir atskirai kiekvienai aglomeracijų zonai): pagrindiniai oro kokybės tyrimų rodikliai“

2.6. Startuokite langą Atidarykite ataskaitos formavimo langą (*Ataskaitos -> 08. Valstybės oro monitoringas -> Metiniai pagrindiniai oro kokybės tyrimų rodikliai*).

7.1.7. Formuoti ataskaitą „Metinių oro kokybės rodikliai“ ataskaitos formavimas (bendra aglomeracijų ir zonos ir atskirai kiekvienai aglomeracijai ir zonai): sunkieji metalai ir policikliniai aromatiniai angliavandeniliai“

2.7. Startuokite langą Atidarykite ataskaitos formavimo langą (*Ataskaitos -> 08. Valstybės oro monitoringas -> Metiniai SM ir PAA rodikliai*).

7.1.8. Formuoti ataskaitą „Teršalams nustatyti viršutinės ir apatinės vertinimo ribų viršijimai“

2.8. Atidarykite ataskaitos formavimo langą (*Ataskaitos -> 08. Valstybės oro monitoringas -> Teršalų vertinimo ribų viršijimai*).

7.1.9. Formuoti ataskaitą „Ozono sektinos vertės, nustatytos žmonių sveikatos apsaugai, vasaros viršijimai“

2.9. Atidarykite ataskaitos formavimo langą (*Ataskaitos -> 08. Valstybės oro monitoringas -> Ozono sektinos vertės vasaros viršijimai*).

7.1.10. Formuoti ataskaitą „Maksimali vasaros mėnesių ozono koncentracija“

2.10. Atidarykite ataskaitos formavimo langą (*Ataskaitos -> 08. Valstybės oro monitoringas -> Maksimali vasaros mėnesių ozono koncentracija*).

3. Įveskite ataskaitos spausdinimo parametrus ir pasirinkite ataskaitos formatą.
4. Paspauskite mygtuką [Spausdinti].
5. Failo saugojimo lange pasirinkite atidaryti ataskaitą arba išsaugoti ataskaitą kompiuteryje.
6. Informacinėje juostoje spauskite [Atgal] kol grįšite į sistemos pradžios puslapį.